

Dönem : 3
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 432

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Çalışma ve Plân Komisyonları raporları (1/309)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1013/2956

21 . 4 . 1970

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 19 . 4 . 1970 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin değiştirilmesi hakkında Ek Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı» ile gerekçesi ve ekleri ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GEREKÇE

Türkiye Cumhuriyeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti arasında 30 Nisan 1964 tarihinde imzalanmış olup, onaylanması 2 . 4 . 1965 tarih, 569 sayılı Kanunla uygun bulunmuş ve 1 . 11 . 1965 tarihinden beri yürürlükte olan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin, duyulan ihtiyaçlara göre, bazı maddelerinin değiştirilmesine ve bazı maddeler ilâvesine ihtiyaç hâsıl olmuştur.

Ek sözleşme ile sağlanan başlıca hususlar şunlardır :

1. Sözleşme, memleketimizde Sosyal Sigortalar, DD ve Askerî Fabrikalar Emekli sandıklarına mütedair mevzuat ile Alman sigorta mevzuatı arasında bir koordinasyon tesis etmiş, ancak T. C. Emekli Sandığı mevzuatı sözleşme kapsamı dışında kalmış bulunuyordu. Bu sebeple, memleketimizde T. C. Emekli Sandığına tabi hizmetlerde bir süre çalıştıktan sonra, işçi olarak Almanya'ya giden vatandaşlarımızın emekliliklerinde iki memlekette geçen hizmet ve sigortalılık süreleri birleştirilememekte ve bu halde bu vatandaşlarımızın emeklilik teminatından mahrum kalmalarına sebebiyet vermekte idi. Ek Sözleşme, T. C. Emekli Sandığı mevzuatını da kapsamak suretiyle, bu mahzuru bertaraf etmektedir.

Diğer taraftan, Sözleşme Emekli Sandığı Kanunu hükümlerini tadil eder mahiyette olmayıp mezkûr kanuna ve Alman sigorta mevzuatına tabi olarak çalışmış kimseler için iki memleket mevzuatı arasında koordinasyon sağlayan hükümler ihtiva etmektedir. Bu itibarla; 5434 sayılı Kanuna ek olarak çıkarılmamış olmakla beraber Emekli Sandığına tabi olarak geçen hizmetlerle sigortaya tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesine müvafık 228 sayılı Kanuna müvafık hükümler getirecek olan söz konusu Sözleşmenin imzalanması yetkisinin Hükümete verilmesi ve yürürlüğe konulması için 5434 sayılı Kanuna bir ilâve yapılmasına mahâl bulunmamaktadır.

2. Almanya'da çalışan işçilerimizden bazıları, memlekette kalan çocuklarına para göndermekte, bu hal bazı aileler için büyük bir ıstıraba sebebiyet vermekte ve mühim bir sosyal problem teş-

ki etmekte idi. Ek Sözleşme, memlekette kalan çocuklarına bakmayan işçilere ait çocuk zamlarının kendilerine ödenmiyerek Türkiye'deki ailelerine gönderilmesini mümkün kılmaktadır.

Sözleşmede yapılan tadiller, yukarda arz olunan temel konularla ilgili teferruatı tanzim etmektedir.

Ek Sözleşmenin ihtiva ettiği maddeler aşağıda izah olunmuştur.

Madde 1. — Bu maddede Sözleşmenin tadil olunan maddeleri ile Sözleşmeye eklenen yeni maddeler yer almaktadır. Şöyle ki;

1. Sözleşmenin 2 nci maddesinin 2 nci fıkrasının (d) bendinde söz konusu edilen Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile (e) bendinde sözü edilen Askerî Fabrikalar Tekatüt ve Muavenet Sandığı Sosyal Sigortalar Kurumuna devredildiği için (d) ve (e) bendi kaldırılmış, diğer taraftan yeni (d) bendi ile Emekli Sandığı mevzuatının da Sözleşmede yer alması sağlanmıştır.

2. Alman mevzuatına göre gelir veya aylık almakta olan veya gelir veya aylık bağlanması isteninde bulunan bir kimseye sağlık yardımları yapılması yönünden hangi Alman hastalık sandığının yetkili olduğu hakkındaki 14 nci maddenin 2 nci fıkrası yapılan değişiklikle tanzih edilmiştir.

3. 30 ncu maddenin 1 nci fıkrasındaki «prim ödeme süresi» sigortalıların lehine «sigortalılık süresi» olarak değiştirilmiştir.

4. «33 a» maddesi ile Türkiye'deki çocuklarına bakmayan işçilerin çocuk paralarının doğrudan doğruya Türkiye'de çocuklara bakan kimselere gönderilmesi temin edilmiştir.

5. «47 a» maddesi ile, muvazzaf konsolosluklara vatandaşlarının haklarını yetki belgesi ibrazına lüzum kalmadan koruyabilme ve gerekli işlemleri yapabilme yetkisi verilmiştir.

6. 48 nci maddede yapılan değişiklikle; Emekli Sandığı ile ilgili emeklilik işleri için, T. C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü İtibat Bürosu olarak görevlendirilmiştir.

Madde 2. — Bu madde, Ek Sözleşmenin geçerlik süresinin 30 Nisan 1964 tarihli Sözleşme ile aynı olduğuna dairedir.

Madde 3. — Bu maddeye göre; Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine, Ek Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içinde aksine bir beyanda bulunmadığı takdirde Ek Sözleşme Berlin Land'ı için de muteber olacaktır.

Madde 4. — Bu maddenin 1 nci fıkrası, Ek Sözleşmenin onaylanması ve onaylama belgelerinin Ankara'da teati edileceğine,

2 nci fıkra ise; Ek Sözleşmenin onaylama belgelerinin teati olunduğu ayı takibeden ikinci ayın birinci günü yürürlüğe gireceğine

dairedir.

Yukarda izah olunan Ek Sözleşmenin onaylanmasına müteadair kanun maddeleri aşağıda açıklanmıştır.

Madde 1. — Ek Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğunu belirtmektedir.

Madde 2. — Kanunun yürürlük tarihine müte dairedir.

Madde 3. — Bu maddede kanunun yürütüm organı belirtilmektedir.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

Esas No. : 1/309

Karar No. : 11

2 . 3 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin değiştirilmesi hakkında Ek Sözleşmenin onaylan-

masının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede de belirtilmiş olduğu üzere, Almanya Cumhuriyeti ile aramızda imzalanıp halen yürürlükte bulunan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Alman Sigorta mevzuatı arasında lüzumlu koordinasyonu temin etmek gayesiyle, bâzı maddelerin tadiline mütedair Ek Sözleşmenin onaylanması hakkında hazırlanmış bulunan tasarı, prensip itibariyle Komisyonumuzca da uygun mütalâa olunarak aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Çalışma Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Manisa	İzmir	Balıkesir	Adana
<i>E. Akça</i>	<i>Ş. Osma</i>	<i>A. İ. Kıvrımlı</i>	<i>A. R. Güllüoğlu</i>
Afyon K.	Aydın	Çankırı	İstanbul
<i>M. R. Çerçel</i>	<i>M. K. Yılmaz</i>	<i>H. Dağlı</i>	<i>N. İ. Tokgöz</i>
İstanbul	İzmir	Kocaeli	Konya
<i>M. Yardımcı</i>	<i>Ş. Adalan</i>	<i>N. Erim</i>	<i>S. Koças</i>

Çalışma Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Çalışma Komisyonu
Esas No. : 1/309
Karar No. : 21

28 . 5 . 1971

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin değiştirilmesi hakkında ek sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkındaki kanun tasarısı, Çalışma Bakanı ve Dışişleri Bakanlığı temsilcisi de hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu :

Gerekçenin tetkikinden de anlaşılacağı üzere, Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti ile Hükümetimiz tarafından imzalanan ve halen yürürlükte bulunan Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin, T. C. Emekli Sandığı ile Sosyal Sigortalar Kurumunun Alman Sosyal Sigortalar mevzuatı arasındaki koordinasyonu sağlamak maksadiyle adı geçen sözleşmenin bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve yeni maddeler eklenmesine mütedair ek sözleşmenin onaylanması hakkında hazırlanmış bulunan tasarı, prensip itibariyle uygun mütalâa olunarak Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Çalışma Komisyonu

Başkanı	Sözcü		
Kayseri	Bursa	Adana	Adıyaman
<i>E. Turgut</i>	<i>E. Mat</i>	<i>Ş. Yılmaz</i>	<i>M. Z. Adıyaman</i>
Ankara	İstanbul	İzmir	İzmir
<i>F. N. Yıldırım</i>	<i>H. Türkay</i>	<i>B. Asutay</i>	<i>K. Önder</i>
	Kocaeli	Zonguldak	
	<i>V. Engiz</i>	<i>H. Baytürk</i>	
	(M. Meclisi	S. Sayısı : 432)	

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 1/309
Karar No. : 113

19 . 10 . 1971

Millet Meclisi Başkanlığına

Tetkiki hususu Komisyonumuza havale buyurulan (Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin değiştirilmesi hakkında Ek Sözleşmenin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı) ile ön havaleleri uyarınca Çalışma ve Dışişleri komisyonlarının tasarısı hakkındaki mütalâalarını muhtevi raporları, Çalışma Bakanı ile Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin de hazır buldukları oturumda görüşüldü;

Tasarı; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında, halen yürürlükte bulunan 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesine, T. C. Emekli Sandığı mevzuatını da ithal ederek her iki ülkede geçen hizmetlerin tevhidini sağlayan değiştirişin ve yurttan, geçimlerini temin ile yükümlü yakınlarına gerekli yardımı yapmaya icbar edici ilâve hükümleri havi Ek Sözleşmenin onanmasını öngörmektedir.

Mâruz gereğe muvacehesinde tasarısı aynen kabul edilmiştir.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkanvekili İçel C. Okyayuz	Bu Raporda Sözcü Zonguldak K. Nedimoğlu	Kâtip Erzurum R. Danışman	Ankara H. Balan
Ankara C. Yorulmaz	Balıkesir C. Bilgehan	Bolu H. İ. Cop	Burdur N. Yavuzkan
Çorum H. Topçubaşı	Denizli H. Oral	Eskişehir İ. Anı	İzmir A. N. Erdem
İzmir A. N. Üner	Kastamonu H. Tosyalı	Malatya H. Gökçe	Manisa H. Okçu
Maraş A. İmamoğlu	Tokat İ. H. Balcı	Trabzon A. Şener	Trabzon A. R. Uzuner

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Alman Cumhuriyeti Hükümeti arasında 30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin değiştirilmesi hakkında Ek Sözleşmenin onaylanması-
nın uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı**

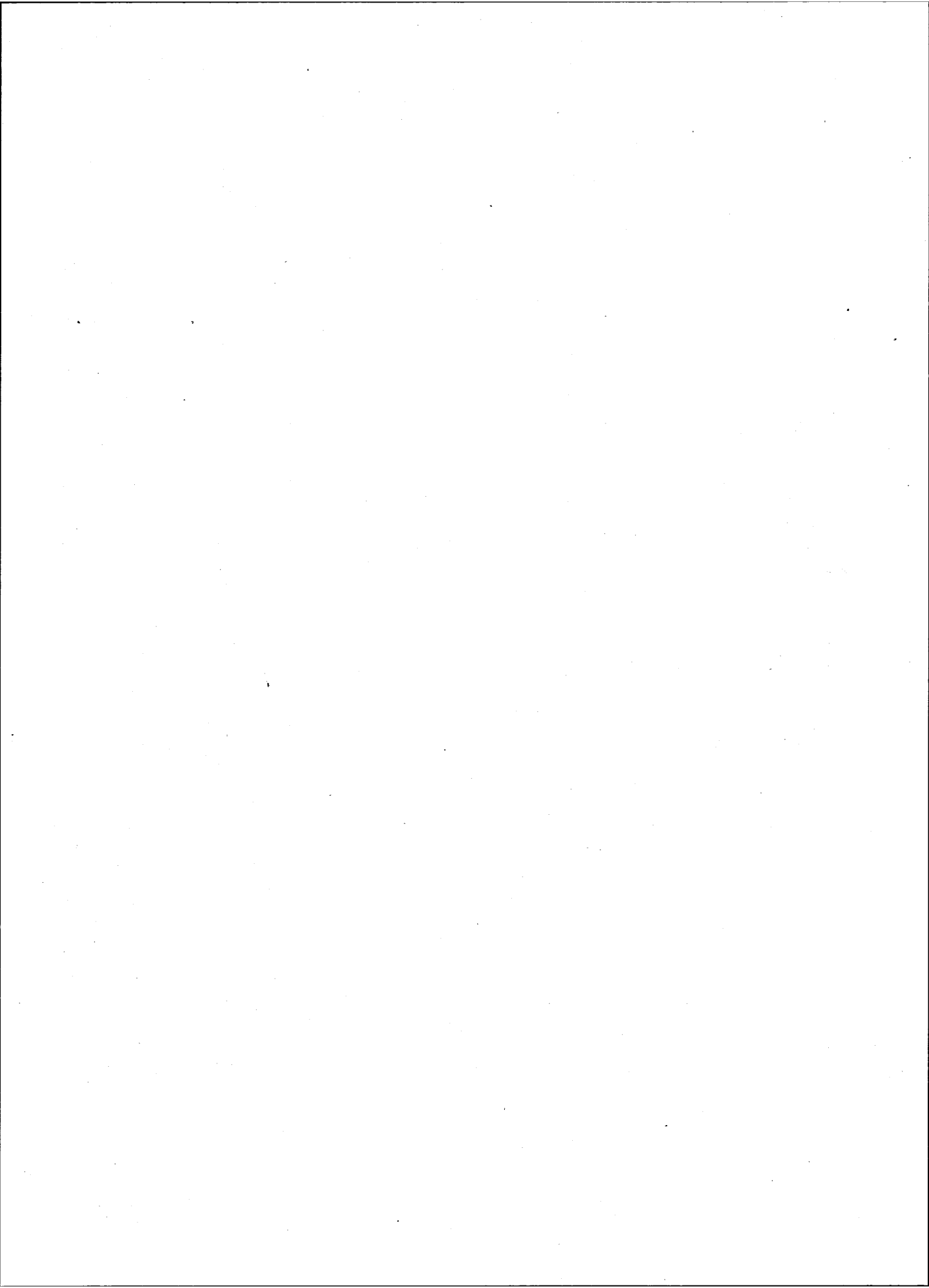
MADDE 1-. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti arasında akdolunan 30 Nisan 1964 tarihli Sözleşmenin bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu Sözleşmeye bazı maddelerin eklenmesi hakkındaki 28 Mayıs 1969 tarihli Ek Sözleşmenin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

19 . 4 . 1970

Başbakan <i>S. Demirel</i>	Devlet Bakanı <i>R. Sezgin</i>	Devlet Bakanı <i>H. Atabeyli</i>	Devlet Bakanı <i>T. Bilgin</i>
Adalet Bakanı <i>Y. Z. Önder</i>	Millî Savunma Bakanı <i>A. Topaloğlu</i>	İçişleri Bakanı <i>H. Menteseoğlu</i>	Dışişleri Bakanı <i>İ. Çağlayançil</i>
Maliye Bakanı <i>M. Erez</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>O. Oğus</i>	Bayındırlık Bakanı <i>T. Gülez</i>	Ticaret Bakanı <i>G. Titrek</i>
Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>V. Â. Özkan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>A. İ. Birincioğlu</i>	Tarım Bakanı <i>İ. Ertem</i>	Ulaştırma Bakanı <i>N. Mentese</i>
Çalışma Bakanı <i>S. Öztürk</i>	Sanayi Bakanı <i>S. Kulaç</i>	En. ve Ta. Kay. Bakanı <i>S. O. Avcı</i>	Turizm ve Ta. Bakanı <i>N. Cesheri</i>
İmar ve İskân Bakanı <i>H. Nakiboğlu</i>	Köy İşleri Bakanı <i>T. Kapanlı</i>	Orman Bakanı <i>H. Özalp</i>	Gençlik ve Spor Bakanı <i>İ. Sezgin</i>

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ ARASINDA 30 NİSAN 1964 TARİHLİ SOSYAL GÜVENLİK SÖZLEŞMESİNİN TADİLİ HAKKINDA EK SÖZLEŞME

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
BAŞKANI
VE

FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ
BAŞKANI

30 Nisan 1964 tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin (aşağıda Sözleşme olarak anılacaktır) tadili ve o Sözleşmeye bazı maddeler eklenmesi hususunda bu Ek Sözleşmenin akdi içeriğini anlaşılmaya varmışlar ve bu maksatla işbu Ek Sözleşmeyi akdetmek üzere :

Türkiye Cumhuriyeti
Başkanı
Dışişleri Bakanlığı Sosyal İşler Dairesi Genel Müdürü
ZÜBEYİR BENSAN'ı

Federal Almanya Cumhuriyeti
Başkanı
Federal Dışişleri Bakanlığı Devlet Sekreteri
DR. GÜNTHER HARKORT'u
ve
Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığında Genel Müdür
PROF. DR. KURT JANTZ'ı

kendilerini temsile yetkili kılınmışlardır.

Temsilciler usulüne uygun olarak tanzim edilen salâhiyet belgelerini karşılıklı olarak teati ettikten sonra, aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır.

Madde — 1.

1. Sözleşmenin 2 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasının (d) bendi, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«d) Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı,»

2. Sözleşmenin 2 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasının (e) bendi kaldırılmıştır.

3. Sözleşmenin 14 ncü maddesinin 2 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(2) Birinci fıkraya göre :

Alman mevzuatı uygulandığı takdirde, bu kimsenin en son bağlı bulunduğu Krankenkasse yetkilidir.

Türk mevzuatı uygulandığı takdirde, Sosyal Sigortalar Kurumu yetkilidir.

Böyle yetkili bir Krankenkasse yoksa, veya yetkili merci bir Ortskrankenkasse veyahut Landkrankenkasse ise, bu takdirde, «Allgemeine Ortskrankenkasse für den linksrheinischen Landkreis Bonn, Bad Godesberg» yetkilidir.

4. Sözleşmenin 30 ncü maddesinin 1 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

«1. Aylığın hesaplanmasında nazara alınacak esaslar Alman mevzuatına göre kabul edilen sigortalılık sürelerine göre hesaplanır.»

5. Sözleşmeye 33 ncü maddeden sonra aşağıdaki «33 a» maddesi eklenmiştir.

Madde — 33. a

(1) İşçi kendisine ödenen çocuk zamlarını çocukların bakımında kullanmadığı takdirde, aşağıdaki hüküm uygulanır :

a) Yetkili makam, çocukların ikamet ettiği ülke irtibat bürosunun talebi ve aracılığı üzerine çocuk başına isabet eden çocuk parasını gerçekte çocuklara bakan gerçek veya tüzel kişiye ödemek suretiyle, tediye vecibesini yerine getirmiş olur. Çocukların bakımına hak sahibinin eşinden gayri şahıslar da katılıyorsa, bu takdirde çocuk parası eşe ödenir. Çocukların bakımına birden fazla şahısların katıldığı diğer hallerde, çocuk parası, çocuklara en çok bakan şahsa ödenir.

b) «a» bendine göre, bir çocuk başına isabet eden çocuk parası, bütün çocuklara ait toplam çocuk parasının, çocuk adedine eşit surette taksiminden elde edilen meblâğdır.

c) Haksız ödenen çocuk paralarının istirdadı hakkındaki mevzuat muvacehesinde, çocuk parası işçiye ödenmiş sayılır.

2. 1 nci fıkranın «a» bendinde söz konusu taleplemede çocuk parasının ödenmesi gereken gerçek veya tüzel şahsın belirtilmesi gerekir. Yetkili merci 1 nci fıkranın «a» bendinde söz konusu taleplemede verilen bilgileri ayrıca tahkike lüzum kalmaksızın, bu talebe uyar. Yetkili merci, irtibat bürosu tarafından belirtilen şahsa ödemeyi yapmakla tediye vecibesini her halûkârda yerine getirmiş sayılır. 1 nci fıkrada derpiş olunan ödeme şartlarının ortadan kalkması halinde durum, çocukların ikamet ettiği ülke irtibat bürosu tarafından, yetkili mercie bildirilir. Yetkili mercein ödemeyi durdurabilmesi veya ödemeyi çocukların ikamet ettiği ülkedeki başka bir şahsa çevirebilmesi, ancak çocukların ikamet ettiği ülke irtibat bürosuna önceden haber vermesi ve durum hakkında mütalâasını bildirmesine imkân bırakmasıyle mümkündür.

6. — Sözleşmeye aşağıdaki «47 a» maddesi eklenmiştir :

Madde — 47. a.

Bir Âkid tarafın muvazzaf konsoloslukları, kendi yurttaşlarının haklarının korunması ve teminat altına alınması bakımından, diğer Âkid Taraf ülkesinde, ayrıca bir yetki belgesi ibrazına lüzum kalmaksızın gerekli işlemlere tevessül etmeye yetkilidirler. Özellikle kendi yurttaşlarının menfaatleri yönünden 43 nci maddede söz konusu mercilere müracaat edebilirler, bilgi verebilirler ve hukukî yardımda bulunabilirler.

7. — Sözleşmenin 48 nci maddesinin 2 numaralı fıkrasının «Türkiye'de» tâbirinden sonraki kısmı, aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Bütün sigorta kolları için :

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü, Ankara.

Emekli Sandığı ile ilgili emeklilik işleri için :

T. C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü, Ankara.

Madde — 2.

Bu ek sözleşmenin geçerlik süresi 30 Nisan 1964 tarihli sözleşmenin aynıdır.

Madde — 3.

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine, bu ek sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içinde aksine bir beyanda bulunmadığı takdirde, bu ek sözleşme Berlin Land'ı için de muteberdir.

Madde — 4.

1. Bu ek Sözleşmenin onaylanması gereklidir. Onaylama belgeleri en kısa zamanda Ankara'da teati edilecektir.

2. Bu ek sözleşme onaylama belgelerinin teati olunduğu ayı takibeden ikinci ayın birinci gününden itibaren yürürlüğe girer.

Usulü dairesinde yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunan temsilciler yukarıdaki hususları teyid zmnında, bu ek sözleşmeyi imzalamışlardır. Bu ek sözleşme Bonn'da yirmisekiz Mayıs bin dokuzyüz altmışdokuz tarihinde iki Türkçe ve iki Almanca olmak ve her iki dildeki metinler aynı derecede muteber sayılmak üzere dört nüsha halinde tanzim edilmiştir.

Bonn, 28 Mayıs 1969

Türkiye Cumhuriyeti
adına

Federal Almanya
Cumhuriyeti
Adına